

POLICY BRIEF

**Policy brief
vedrørende
statistik om
realkompetence-
vurdering (RKV)**

Nordisk Netværk for
Voksnes Læring

INTRODUKTION

Denne policy brief er udarbejdet af Nordisk Netværk for Voksnes Læring (NVL) for at understrege vigtigheden af **at kunne følge op på og kvantificere de RKV-aktiviteter, der gennemføres i de nordiske lande**, samt for **at muliggøre forskning og konsekvensanalyser**, der kan danne grundlag for politiske prioriteter.

UNDERSØGELSEN

Initiativet til at undersøge eksistensen af statistikker i de nordiske lande vedrørende realkompetencevurdering (RKV) i henhold til EU's definition blev taget af NVL's ekspertgruppe for RKV i 2022.

En formular med en Excel-matrix er blevet sendt ud til alle nordiske lande, herunder de selvstyrede områder på Færøerne, Åland og Grønland. Alle lande har svaret og rapporteret om deres nationale ordninger, selv om forudsætningerne varierer med hensyn til, hvordan de ønskede data skal leveres og fortolkes.

Dataene er opdelt i to dele, der vedrører konteksten og formålet med realkompetencevurderingen, samt hvilken type statistik der er udarbejdet, og hvem der er ansvarlig for dette.

RESULTATERNE

Ifølge undersøgelsen kan den enkeltes hovedformål med RKV siges at være tre:

- Adgang til uddannelse på det rette niveau
- Afkortning af uddannelse gennem undtagelser
- Adgang til arbejdsmarkedet gennem beskæftigelse.

I de fleste nordiske lande er RKV til arbejdsmarkedsformål tæt **forbundet med formel erhvervsuddannelse**, og så er det ikke et særskilt spor. Sverige skiller sig ud i denne henseende, hvor arbejdsmarkedets parter ofte er rektorer for RKV-modeller uden for den formelle uddannelse. Dette er også bemærkelsesværdigt i det stigende antal "ikke-formelle" kvalifikationer i den svenske referenceramme for kvalifikationer.

Formel læring – fra det, der svarer til gymnasieuddannelsen (EQF 4) til videregående uddannelse (EQF 6) – er et generelt fokus for RKV i hele Norden, selvom realkompetencevurdering ikke altid bruges til både optagelse og dispensation. Det ser også ud til, at RKV inden for de videregående uddannelser ikke er nået så langt som fx inden for de gymnasiale uddannelser. Dette fører til den antagelse, at henstillingen om VNFIL (validation of non-formal and informal learning), at alle EU-lande bør have ordninger for realkompetencevurdering, der er fastlagt ved udgangen af 2018, stadig ikke er blevet gennemført fuldt ud.

I forbindelse med **voksengrunduddannelse** (EQF 2–3) er billedet vanskeligere at fortolke, da realkompetencevurdering ofte integreres i en flora af interventioner for socioøkonomisk sårbare grupper. Målet er ofte at modvirke udstødelse, og interventionerne har til formål at føre til indtræden på arbejdsmarkedet eller yderligere undersøgelser. Grønland er et godt eksempel på dette, hvor der gøres en stor indsats, men det kan være en udfordring at se, hvad der er formel realkompetencevurdering i EU's definitionsforstand.

ANBEFALINGER

NVL's ekspertgruppe for RKV anbefaler alle nordiske lande, herunder de selvstyrende områder, at:

- følge op på RKV for alle primære formål – adgang til uddannelse på det rigtige niveau, undtagelser til at afkorte uddannelse og arbejdsmarkedsmatching for at gøre det muligt for enkeltpersoner at ansøge om job, der svarer til deres faktiske færdigheder.
- følge op på RKV inden for formel uddannelse samt realkompetencevurdering, der finder sted i andre sammenhænge – herunder sekundæruddannelse, erhvervsuddannelse, universitetsuddannelse,
- arbejdsmarkedsforanstaltninger, liberal voksenuddannelse, branche realkompetencevurdering osv.
- følge op på RKV på individuelt niveau, der muliggør konsekvensanalyser og sammenligninger med beskæftigelsesstatistikker, socioøkonomiske baggrundsfaktorer, sociale omkostninger og private finanser.
- udpege den myndighed, der er ansvarlig for statistik, og give den til opgave at være ansvarlig for indsamlingen af ovennævnte statistikker og stille statistikker til rådighed for forskning og konsekvensanalyser.

EU's henstillinger om RKV

EU har udarbejdet følgende anbefalinger om realkompetencevurdering af ikke-formel og uformel læring i 2012:

Med henblik på at give enkeltpersoner mulighed for at demonstrere, hvad de har lært uden for formel uddannelse, bør medlemsstaterne have indført ordninger for realkompetencevurdering af ikke-formel og uformel læring, som gør det muligt for enkeltpersoner at:

- have viden, færdigheder og kompetencer, der er erhvervet gennem ikke-formel og uformel læring valideret, herunder hvor det er relevant gennem åbne uddannelsesressourcer
- opnå fuld kvalifikation eller, hvor det er relevant, delvis kvalifikation på grundlag af validerede ikke-formelle og uformelle læringserfaringer.

→ Læs mere om anbefalingerne [her](#).

Om NVL's ekspertgruppe for RKV

[Ekspertgruppen for realkompetencevurdering \(RKV\)](#) repræsenterer centrale organisationer, der er involveret i udviklingen af realkompetencevurdering i alle nordiske lande samt Grønland, Færøerne og Åland. Netværket har eksisteret siden 2005, hvor Nordisk Ministerråd satte fokus på realkompetencevurdering som en af prioriteterne i det nordiske voksenuddannelsessamarbejde.

EKSISTENSEN AF STATISTIKKER

Når det kommer til statistik og opfølgning, bliver billedet mere differentieret. Island har fx statistikker, der kan opdeles på individuelt niveau, som kan knyttes til andre statistikker for at foretage konsekvensanalyser med undtagelse af videregående uddannelser, hvor RKV endnu ikke er fuldt etableret. Til sammenligning har Åland slet ingen statistik over RKV, men som følge af den nordiske gennemgang har ÅSUB fået til opgave at udarbejde statistikindsamling.

Der er en ny vækket interesse for statistik og opfølgning af RKV-området i Norden, hvor Sverige med sin nye lovgivning kan være et eksempel, men der er lang vej at gå for at få et velfungerende system, der leverer data af høj kvalitet til opfølgings- og effektundersøgelser. I de fleste lande er der imidlertid en myndighed eller et organ med udpeget statistisk ansvar.

En mulig faktor, der kan være drivkraften bag udviklingen, kan være EU's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling og EU's dagsorden for færdigheder med henblik på et konkurrencedygtigt og modstandsdygtigt arbejdsmarked. Medlemslandene står over for store udfordringer; både når det drejer sig om at styrke den enkeltes position og gøre brug af deres uddannelse smartere og mere omkostningseffektivt. RKV er et vigtigt redskab for denne udvikling, men vi har stadig svært ved at beregne de samfundsmæssige omkostninger og fordele for at kunne træffe velinformerede beslutninger.

Det siges normalt, at det, vi måler og følger op på, har tendens til at vokse og udvikle sig. På den anden side kan det, vi ikke måler og følger op på, forblive usynligt. Dette kunne være en delvis forklaring på den ufuldstændige gennemførelse

af realkompetencevurderingen af ikke-formel og uformel læring fem år efter, at EU's henstilling skulle have været operationel.

Ved at begynde at udarbejde statistikker og danne grundlag for evaluerings- og konsekvensanalyser kan gennemførelsen af RKV sandsynligvis også fremskyndes, og der kan foretages investeringer, hvor de er mest fordelagtige.

Masser af succeshistorier indikerer store gevinster fra realkompetencevurdering for enkeltpersoner, virksomheder og samfund.

Nu er **tiden inde til at fremlægge fakta**, der kan stå inde for videnskabelig kontrol, og som fører til politiske prioriteter og beslutninger.

